

Met de trein naar inclusie

Welkom, bienvenue, welcome, willkommen, bienvenido! Vandaag maken we een reis, en niet zomaar één. We reizen langs verschillende stations op weg naar inclusie. Op weg naar meer toegankelijkheid voor kinderen en jongeren met een beperking.

Doorheen deze reis komen we allerlei tips tegen over verschillende aspecten van een werking die jullie hopelijk stapjes dichterbij brengen naar het eindstation, naar inclusie!

Vorbereiding

Tijdens het spel hebben jullie het spelbord nodig dat bestaat uit vier onderdelen. Print deze af en leg ze naast elkaar of gebruik een beamer en schijn het hele spelbord ermee.

Knip vervolgens de wagonnetjes uit en zet of hang ze telkens bij de juiste halte. Deze wagonnetjes staan elk voor een ander thema en na elke halte schrijf je de tips die je bij dit onderdeel meekreeg, op het bijbehorende blad. Zo krijgen jullie op het einde een hele *trein* van wagonnetjes en een overzicht met daarop alle tips.

Materiaallijst

Verzamel voor de start ook nog even het materiaal dat je nodig hebt doorheen dit spel:

10 kegels of voorwerpen als afbakening	Stift
Timer (mag op gsm)	Blinddoeken
Papier	Bal

Zijn jullie klaar? Dan beginnen we bij het beginstation!

Beginstation (20 min)

We staan bij het beginstation. Hier willen we even stilstaan bij wat inclusie nu juist is. Welke beperkingen zijn er? Wat doen we als werking al en zijn we wel zo inclusief als we dachten?

Neem het spelbord bij de hand en volg de instructies!

Materiaal

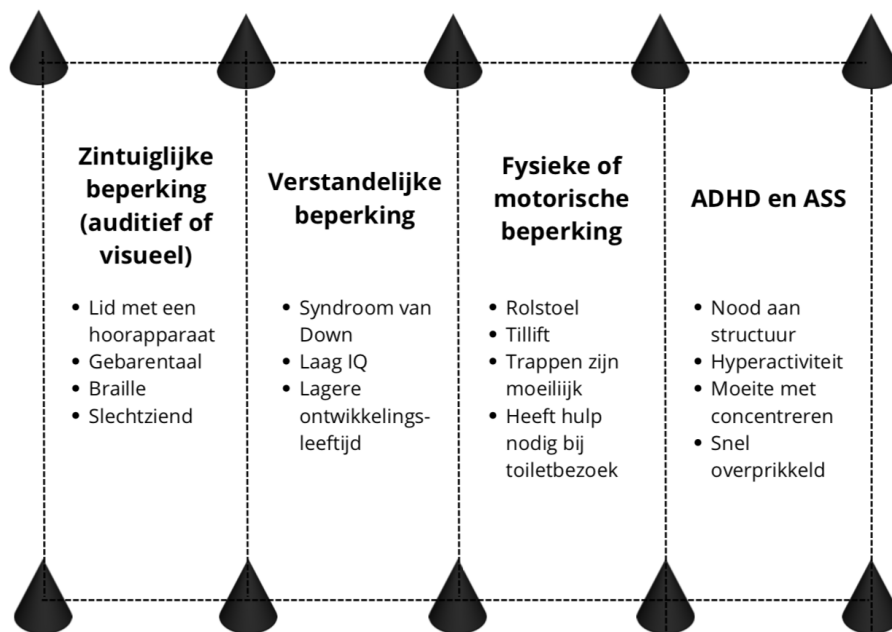
- 10 Kegels of voorwerpen als afbakening

Spel DEEL 1: Vier-vakkenspel

Maak vier vakken die je afbakt met de kegels of andere voorwerpen. Ieder vak staat gelijk aan een thema: zintuiglijke beperking, verstandelijke beperking, fysieke beperking en ADHD & ASS. Eén persoon roept telkens een woord uit één van de categorieën, bijvoorbeeld rolstoel. De anderen moeten raden in welk vak dit hoort en dan zo snel mogelijk in dat vak gaan staan. In dit voorbeeld is dat fysieke beperking. Degene die laatst in het juiste vak staat, valt af.

Tip: Benoem de vakken met een kaartje, zo moet je niet onthouden wel vak voor welke categorie staat.

We kozen deze indeling om aan te tonen dat we het woord “beperking” breed interpreteren.

Hierbij benoemen we niet iedere beperking. We haalden er enkele uit waarvan we denken dat deze bekend in de oren klinken. Bovendien kozen we ervoor om stereotiepe kenmerken te gebruiken om het spel eenvoudig te kunnen spelen. Wil je graag wat meer uitleg, bekijk dan de bijlage Vier-vakkenspel.

Spel DEEL 2: Stellingen

Bekijk de volgende stellingen. Als je akkoord bent, ga dan rechts staan. Wanneer de stelling volgens jou niet klopt, dan ga je aan de linkerkant staan. Na iedere stelling is er tijd om naar elkaars standpunt te luisteren.

- Ik sta open voor een lid met een beperking in mijn groep.
 - Bijvraag: Er zit een lid met een beperking in mijn groep of in mijn leidingsploeg.
- Kinderen en jongeren met een beperking gaan beter naar een organisatie die daarin gespecialiseerd is.
- Voor een lid met een beperking moet je veel aanpassingen doen.
- Een lid met een beperking houdt andere groepsleden tegen om zichzelf te ontwikkelen.

De vijf stations (50 min)

We zijn klaar om het beginstation te verlaten en te starten aan de reis. In dit onderdeel passeren we vijf haltes, telkens over een ander thema. Ledenwerving, toegankelijkheid van het terrein, communicatie, spel aanpassen en kamp. Lees per halte de speluitleg en schrijf de tips op het aparte blad na elk onderdeel.

Ready? Go!

Halte 1: Ledenwerving

Materiaal

- Timer (mag op gsm)

Spel

De opdracht is simpel, jullie krijgen 30 seconden om met z'n allen in een wc-hokje te geraken. Na dit opdrachtje volgen een paar vraagjes. START!

Uitleg achteraf

In dit spel is het wc-hokje een metafoor voor een jeugdbeweging. Hoe zit dit in jullie werking? Is iedereen echt welkom of zijn er toch bepaalde drempels?

Geraakt niet iedereen in het hokje?

- Dit verwijst naar het feit dat er steeds kinderen zijn die niet naar de jeugdbeweging kunnen komen. Dit door wachtlijsten of omdat ze zich niet welkom voelen.
- Ga op ledenwerving in het buitengewoon onderwijs.
- Maak duidelijk op jullie website, facebookpagina, ... dat jullie inclusief werken.

Was er een verantwoordelijke?

- Duid een verantwoordelijke aan voor inclusie en diversiteit: Dit kan ook een aanspreekpunt doorheen het jaar zijn.

Schrijf de tips die jullie hieruit meenemen op het blad bij de wagon van de eerste halte.

Halte 2: Toegankelijkheid terrein

Materiaal

- Papier
- Stift

Spel

Bij de volgende halte spelen we pictionary. Het is de bedoeling dat er iemand gaat tekenen en dat de rest dit gaat raden. Duid vier mensen aan die om beurten één van de volgende zaken tekenen:

Lawaai	Buitenspelen	Koken	Moe	Vieruurtje
Bang	Verdrietig	Blij	Knutselen	Boos

Uitleg achteraf

Bespreek volgende vraagjes. Maken jullie al gebruik van pictogrammen in jullie werking? Zijn pictogrammen enkel nuttig voor kinderen en jongeren met een beperking of zou het ook voor andere kinderen kunnen helpen? Zijn er nog andere manieren om je gebouw toegankelijker te maken naast het gebruik van pictogrammen? Houden jullie rekening met overprikkeling door geluid of chaos? Je kan bijvoorbeeld ook gebruik maken van een pictogrammenkaart met prentjes van emoties. Zo kan een kind beter aanduiden hoe hij/zij zich voelt. Schrijf enkele nuttige tips op bij de wagon van deze halte.

Halte 3: Communicatie

Materiaal

/

Spel

Verdeel de groep in drie. Eén groep gaat links staan, de andere rechts en een in het midden. Het is de bedoeling dat de rechtse groep een woord/zin roept naar de linkse groep. De groep in het midden moet zoveel mogelijk lawaai maken om de communicatie te verstoren.

Uitleg achteraf

Communicatie is op veel vlakken belangrijk. In eerste instantie is het belangrijk om te communiceren met het lid met de beperking. Vraag naar noden, vraag of hij/zij wel hulp wil en wat je als leiding kunt doen om het voor hem/haar aangenamer te maken. Zorg er ook steeds voor dat je duidelijk en eenvoudig communiceert. Dit is cruciaal!

Een tweede vorm gaat over de communicatie naar ouders toe. Ga in gesprek met de ouders van het lid met een beperking en luister naar de bezorgdheden die zij mogelijks hebben. Je kan ook op huisbezoek gaan.

Als derde is ook communicatie met leiding onderling van belang. Spreek bijvoorbeeld af dat iemand verantwoordelijk is voor communicatie. Toets ook zeker af wie er open staat voor inclusie. Kom regelmatig samen om goed te communiceren. Hou elkaar op de hoogte en zoek samen naar manieren zodat alle kinderen zich goed voelen. Schrijf enkele handige tips op bij de wagon van deze halte.

Halte 4: Spel aanpassen

Materiaal

- Blinddoeken
- Bal

Spel

Kies bij dit spel uit twee opties: blind voetballen of gebaren-memory.

BLIND VOETBALLEN

Jullie spelen voetbal, maar iedereen wordt per twee gezet. In elk duo wordt één persoon geblinddoekt, de andere niet. De duo's geven elkaar handen en mogen niet loslaten doorheen het spel. Speel tot een van de twee teams heeft gescoord. Pas op! Enkel de geblinddoekte speler mag tegen de bal trappen.

GEBAREN-MEMORY

Bij dit spel spelen jullie memory met gebaren. Eén persoon gaat naar buiten en de anderen gaan in koppeltjes van twee staan. Spreek per twee een gebaar af en ga dan allemaal verspreid over de ruimte staan. Daarna mag de persoon van buiten naar binnen komen en telkens twee mensen aanduiden die dan hun gebaar doen. Het is de bedoeling om zo snel mogelijk alle juiste koppels te vinden.

Je kan dit ook in plaats van met gebaren, met geluiden doen.

Uitleg achteraf

Deze spelletjes zijn voorbeelden van hoe je een spel kunt aanpassen aan iemand met een visuele of auditieve beperking. Denk eens na hoe jullie dit aanpakken. Is je speluitleg steeds duidelijk, bondig en gestructureerd? Zeg je wel eens: “Zet je even aan de kant”, “Doe even je hoorapparaat uit”, “Doe even niet mee, want dit is een moeilijke/drukke activiteit”. Ga niet altijd voor de meest voor de hand liggende oplossing. Vraag bijvoorbeeld aan de persoon in kwestie wat je kunt doen zodat hij/zij toch kan meedoen of bedenk zelf een originele oplossing. Laat je creativiteit de vrije loop! Welke tips nemen jullie mee uit dit onderdeel? Schrijf ze bij de wagon.

Halte 5: Kamp

Materiaal

/

Spel

Deel de groep in drie. Iedere groep krijgt een opdracht die ze zo snel mogelijk moeten uitvoeren. Ze mogen niet van elkaar weten welke opdracht ze hebben. De groep die als eerste zijn opdracht heeft volbracht, wint. Je kan de schoenen ook vervangen door truien of stoelen.

Opdrachten:

1. Je moet alle schoenen in een cirkel zetten.
2. Je moet alle schoenen op een hoop leggen.
3. Je moet alle schoenen in een vierkant zetten.

Uitleg achteraf

Chaos is veel voorkomend tijdens een kamp. Kinderen (en leiding) raken overprikkeld, hebben nood aan rust, aan duidelijkheid, planning of aan een uitlaatklep voor hun energie. Hoe staan jullie tegenover het hebben van een stille ruimte op kamp? Hebben jullie een verantwoordelijke voor medicatie of een aanspreekpunt voor als leden het even moeilijk hebben? Doen jullie op voorhand huisbezoeken om te achterhalen wie er nood heeft aan extra rust of planning? Schrijf de tips die jullie meenemen bij deze halte op.

Eindstation (20 min)

We hebben het eindstation bereikt! Tijd om even terug te blikken op de tips. Neem het blad met de tips erbij en bespreek samen het volgende: Welke tips hebben jullie verzameld? Welke waren opvallend? Uit welke haal je het meeste? Welke tips pasten jullie eigenlijk al toe? Zijn de tips alleen nuttig voor mensen met een beperking of zijn ze ook handig voor mensen zonder beperking?

Blik even terug op de vragen van de beginhalte. Zijn we zo inclusief als we in het begin dachten? Waar staan we al ver mee? Waar zien we vooral uitdaging? Duid ten slotte aan met welke tips jullie concreet aan de slag willen gaan. Hang de tips aan de muur in het lokaal en blik er regelmatig op terug om de verandering waar te maken!

Het spel stopt hier, maar hopelijk blijft jullie trein nog lang verder rijden, verder en verder naar inclusie...

Bijlage vier-vakkenspel

Het vier-vakkenspel hebben we ingevoegd om te overlopen wat we allemaal zien als beperking. Let op: dit is geen wetenschappelijke indeling. We geven hier een korte uitleg over de gekozen beperkingen en bijbehorende kenmerken.

<i>Zintuiglijke beperking</i>	<i>Verstandelijke beperking</i>
<p>Bij een zintuiglijke beperking wordt een zintuig verstoord. Je kan bijvoorbeeld een auditieve beperking hebben (slechthorend) of een visuele (slechtziend).</p> <ul style="list-style-type: none">● Lid met een hoorapparaat● Gebarentaal: Dit is de taal die gebruikt wordt om te communiceren met mensen met een auditieve beperking.● Braille: Schrift voor slechtzienden.● Slechtziend	<p>Bij een verstandelijke beperking ontwikkelen de hersenen zich anders dan bij leeftijdsgenoten.</p> <ul style="list-style-type: none">● Syndroom van Down: Verstandelijke beperking met fysieke kenmerken.● Laag IQ● Lagere ontwikkelingsleeftijd
<i>Fysieke of motorische beperking</i>	<i>ADHD en ASS</i>
<p>Bij een fysieke of motorische beperking functioneert een deel van het lichaam niet goed of anders. Je kan ook een meervoudige beperking hebben. Dit wil zeggen dat je zowel een verstandelijke als een fysieke beperking hebt.</p> <ul style="list-style-type: none">● Rolstoel● Tillift: Dit is een hulpmiddel dat gebruikt wordt om mensen met een fysieke beperking te verplaatsen.● Trappen zijn moeilijk.● Heeft hulp nodig bij een toiletbezoek.	<p>ADHD: ADHD is een stoornis waarbij kinderen sneller reageren op prikkels. Met als gevolg dat kinderen met ADHD zich vaak moeilijker kunnen concentreren en sneller afgeleid raken.</p> <p>ASS: Dit staat voor autismespectrumstoornis.</p> <ul style="list-style-type: none">● Nood aan structuur● Hyperactiviteit● Moeite met concentreren● Snel overprikkeld

